

АЛГОРИТМ АНАЛІЗУ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ПЛАНУВАННЯ ЙОГО РІВНЯ ТА ПОШУКУ ПЕРСПЕКТИВ ЗРОСТАННЯ

АНОТАЦІЯ. В статті окреслено основні завдання аналізу прибутку підприємства та запропоновано алгоритм його проведення з метою підвищення інформативності для прогнозування рівня прибутку. Також, наведено основні підходи до планування рівня прибутку та визначено фактори впливу на розробку фінансової стратегії у відповідності з сучасними умовами господарювання.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: прибуток, аналіз, факторний аналіз, прогнозування, планування, фінансова стратегія.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. З розвитком сучасних умов господарювання зростає відповідальність керівництва та свобода в опрацюванні і ухваленні управлінських рішень по забезпеченню ефективності операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Виявляється це одержаними фінансовими результатами, а саме прибутком — як основоположним показником ефективності операційної діяльності, обрання інвестиційних проектів, планів оптимізації витрат та фінансових вкладень. Даний критерій повідомляє про потребу заходів щодо зниження собівартості продукції, збільшення обсягів виробництва й реалізації, розширення асортименту продукції (товарів, робіт, послуг), доцільність змін у ціновій політиці. З метою неупередженої оцінки та виявлення потенційних резервів подальшого підвищення ефективності управління цим показником здійснюється фінансовий аналіз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню аспектів та проблем розробки аналізу та прогнозування фінансових результатів присвячено ряд робіт вітчизняних і зарубіжних учених. Серед них: Башняніна Г.І., Бланка І.О., Грінько А.П., Ковальова В.В., Кочерги О.І., Кравченка Л.І., Личко К.П., Лігоненко Л.О., Любушина Н.П., Мочерного С.В., Оспіщева В.І., Риндіна М.Н., Савицької Г.В., Савчука В.П., Столярова Я.С., Шеремета А.Д., Янчевої Л.М. та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Виходячи з великої кількості різноманітних поглядів щодо аналізу

прибутку, виникає потреба в дослідженні діючих методик планування та аналізу прибутку підприємства, що дасть змогу побудувати єдиний алгоритм аналізу прибутку в контексті його зростання.

Формулювання мети і завдання дослідження. Метою написання статті є побудова єдиного алгоритму аналізу прибутку з метою пошуку новітніх підходів до планування та прогнозування його рівня.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Відповідно до одержаних результатів аналізу прибутку керівний апарат підприємства має змогу здійснити оцінку показників діяльності, раціональність прийнятих управлінських рішень щодо інвестиційної та фінансової політики. Першочерговими завданнями аналізу прибутку є: оцінка формування та динаміки показників прибутку; обґрунтованості розподілу його реальної величини; визначення та вимірювання дії внутрішніх та зовнішніх факторів на розмір прибутку; прогнозування потенційного зростання прибутку на основі оптимізації обсягів виробництва та витрат [1, с. 35].

Формування системи аналітичних показників залежить від ряду особливостей, а саме; галузевих особливостей, організаційно-правової форми господарювання, діапазону та рівня диверсифікації господарської діяльності.

Основною ціллю діяльності підприємства є отримання максимального доходу з мінімальними витратами, тобто формування стабільного рівня прибутковості підприємства з тенденцією до зростання. На основі цього пропонуємо алгоритм аналізу прибутку з метою отримання об'єктивних даних для здійснення планування та прогнозування його рівня.

Від правильності планування прибутку залежить забезпечення грошовими ресурсами процесу виробництва й збуту продукції і рівень доходів підприємства загалом [2, с.140]. Раціональний план прибутку потрібний підприємству і для безпомилкової сплати податку на прибуток в бюджет, що дасть змогу уникнути штрафних санкцій з боку податкових органів.

Перспективне планування полягає у розробці фінансової стратегії підприємства та планування фінансової діяльності. Розробка фінансової стратегії — це особливий етап фінансового планування, який є елементом загальної стратегії економічного розвитку та має бути погоджений з цілями та напрямками загальної стратегії діяльності підприємства [3].

Одним із найскладніших етапів планування на підприємстві є процес прогнозування економічної та фінансової його діяльності.

При плануванні розраховують величину необхідного (цільового) прибутку, що забезпечує умови самофінансування підприємства при вирішенні стратегічних і тактичних завдань. Важливою проблемою для підприємства є оптимізація прибутку, що передбачає розробку стратегії на систематичне збільшення прибутку і мінімізацію витрат.

Головними внутрішніми і зовнішніми чинниками оптимізації прибутку підприємства є:

Рис. 1. Алгоритм аналізу прибутку підприємства в контексті його зростання

Джерело: розробка автора

1. Технологія. Технологічні новації, найбільше модерні форми автоматизації і інформаційних технологій, мають вплив на рівень і динаміку ефективності діяльності підприємства.

2. Продукція, її якість і зовнішній вигляд (дизайн). Рівень дизайну повинен корелювати з корисною вартістю, тобто ціною, яку покупець готовий заплатити за товари відповідної якості.

3. Працівники (керівники, менеджери, фахівці, робочі) — основне джерело і визначальний чинник зростання ефективності діяльності підприємства.

4. Оптимізація власного та позикового капіталу.

5. Побудова ефективної облікової політики щодо фінансових результатів, врахування усіх особливостей, наприклад таких як: підходи до періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку; порядок виплат, які здійснюються за рахунок прибутку (для державних і комунальних підприємств); дату включення простих акцій, випуск яких зареєстровано, до розрахунку середньорічної кількості простих акцій в обігу тощо [4, с. 772].

6. Державна економічна і соціальна політика — практична діяльність владних структур; різноманітні види законодавства; фінансові інструменти (заходи, стимули).

7. Інфраструктура. Достатній рівень розвитку мережі різноманітних інституцій ринкової інфраструктури.

9. Структурні зміни в суспільстві також впливають на показники ефективності на різних рівнях господарювання.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Таким чином, тільки вміле використання системи перелічених факторів сприятиме тенденції зростання прибутку підприємства та зниження витрат. Необхідним є використання чіткого алгоритму аналізу прибутку, що дасть змогу отримати оперативну інформацію та здійснити прогнозування його рівня для формування стратегії зростання. Зважаючи на те, що прибуток — один із найважливіших показників діяльності підприємства, основа матеріального добробуту працівників та держави в цілому, необхідним є в нинішніх умовах господарювання застосовувати усі можливі підходи щодо його оптимізації.

Бібліографічний список

1. Ганжа Ю.В. Міжнародна практика факторного аналізу прибутку підприємства / Ю.В. Ганжа // Економіка та держава. — 2007. — № 4. — С.35-36.

2. Кривицька О. Планування прибутку підприємства при визначенні стратегії його розвитку / О. Кривицька // Фінанси України — 2005. — №3 — с.138- 146.

3. Шаблиста О.Л. Механізм подолання збитковості підприємств і забезпечення їх фінансової стійкості / О.Л.Шаблиста // Економіка України .-2009.- №6 — С.53-64.

4. Домбровська Н.Р. Облікова політика доходів, витрат та фінансових результатів підприємства / Н.Р. Домбровська // Глобальні та національні проблеми економіки.– 2016 р.– Випуск 9.– С. 771-775- Режим доступу до журн.: <http://www.global-national.in.ua>

УДК657.1

Коцупатрій М.М., к.е.н., професор
Яременко М.І., ст. викладач
кафедри обліку, аналізу і аудиту в АПК
(ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИЧИХ КООПЕРАТИВАХ

АНОТАЦІЯ. Сільськогосподарські виробничі кооперативи мають важливе значення у виробництві сільськогосподарської продукції. Ці підприємства мають суттєві особливості щодо розподілу і використання прибутків, які пов'язані із колективною формою власності. У статті розглянуто процес формування прибутків в сільськогосподарських виробничих кооперативах та запропоновано методичку їх розподілу і використання.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: сільськогосподарський виробничий кооператив, прибуток, кооперативні виплати, виплати на пай, неподільний фонд, пайовий фонд.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Розвиток сільськогосподарської кооперації пов'язаний із створенням та функціонуванням сільськогосподарських виробничих кооперативів. Законодавче регулювання діяльності цих підприємств передбачає особливості формування фондів кооперативів, а також розподілу і використання прибутків. Порядок направлення прибутків на кооперативні виплати та виплати на пай неоднозначно тлумачаться як в законодавчих актах, так і в економічній літературі. Тому подальшого вдосконалення потребують питання, пов'язані із визначення економічної сутності кооперативних виплат та виплат на пай, а також методиці розподілу прибутків виробничих кооперативів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню аспектів та проблем формування і використання прибутків сільсь-